

תפכ

השיב ר' על הקוץ שישב ברגלה וחטטה אותו, ודומה שנראה ממנו עדיין בעומק.

יש ללמוד מהא דתנן בסוף מסכת מקוואות [פ"י מ"ח] חץ שהיה תחוב באדם ביריכו בזמן שאין נראה טובל ואוכל בתרומתו. ואין להקל בשל עץ מבשל מתכות, אף על פי שהיה דומה קצת שעץ עשויה לרקב שם ולהתבטל יותר, דאדרבה בשל עץ מחמיר יותר בתוספתא דקתני בברייתא דמסכת מקוואות [פ"ח ה"ד] חץ רבי אומר חוצץ וחכמים אומרים אינו חוצץ, במה דברים אמורים בשל מתכת אבל בשל עץ חוצץ, אם קרם עליו העור דברי הכל אינו חוצץ. וברייתא זו נראה לי דבנראה מיירי, אבל אם הוא בעומק כל כך שאינו נראה אין צריך קרימת עור כדמשמע במתני', ואין בידי לחלק בין קוץ לח[ץ]¹ של עץ² ובין חץ דק לשל עב בלא ראייה³.

(והא) [וההיא]³ [דאיתבר] [דאבד]⁴ לה חוטא דכיתנא [גדה סא,ב] לא שייכא הכא, דמיקל התם בספיקא דרבנן כי לא ידע אי נתקיה כוליה, ששם אין (ראייה) [נראה]⁵ החוט ויש לומר שנתקו, אבל הכא אם נראה הא ודאי ישנו וחוצץ, ואם אינו נראה אפי' ישנו אינו חוצץ, כך השיב ר"ב:

תפג

מצאתי חרם קדמונים* הנושא אשה ומתה תוך שנתה בלא ולד של קיימא, מחזיר ליורשיה כל

משום דברים העשויין להשאיל ולהשכיר, מכל מקום הלוקח ממנו אם בא המערער להוציא חייב להחזיר לו דמים שנותן משום תקנת השוק כיון דלא הוי מוכר גנב מפורסם.

ואם תשיבני אם כן כל הדברים העשויין להשאיל [ולהשכיר] אם מכרן השואל יפסיד המשאיל משום דאחזוקי אינשי כגנבי לא מחזקינן, כדאמר בפרק כל הנשבעין [שבועות מו,ב] גבי זה אומר לקוחין וזה אומר גנובין, והכי נמי לא מחזקינן המוכר שבגניבה ומרמה מכר של אחרים. [זה] לא הוי כללא [אלא] דלא מחזקינן גברא שילך לגנוב בבית חבירו, אבל זה בהתירא בא לידו¹, וכל בעלי דינין חד מינייהו רמאי הוא ליקח משל חבירו שלא כדין, ולא יפה כח הלוקח מכח המוכר, ומאי דלא מהימן מוכר לא טענינן ללוקח:

תפא

ועוד אמר ר"ת [ספר הישר חיד' ס' תרפב] דאין כל אדם שוין להשאיל ולהשכיר להן לפי ראות הדיינים². וזה הדין כל דבר שאדם מוחזק חוץ מגודרות וחוצ מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר יכול לטעון עד כדי דמיהן, או בתורת קנייה או בתורת משכון, כדאשכחן בהמקבל [ב"מ קטז,א] ובחזקת הבתים [ב"ב נב,ב].

ושלום שמשון ב"ר אברהם [ז"ל ה"ה]¹:

שינויי נוסחאות

תפא 1. עפ"י כת"י פא'. **תפכ** 1. עפ"י כת"י פא'. 2. במהד' בלוח הוסיף בטעות: ליבש. 3. עפ"י כת"י פא'. 4. עפ"י תשר"פ לר"י הזקן. 5. עפ"י כת"מ ופא'.

וכל שאינו נראה מבחוץ אינו חוצץ, עי"ש. ובמרדכי שם כתב בשם ר"י דאם קרם עליו העור אינו חוצץ אף אם נראה, ומאידך בספר התרומה סי' קה כתב דאם הוא כל כך בעומק אינו חוצץ אף בלא קרימת עור. **ב**. בתשר"פ לחכמי אשכנז וצרפת ס"ס קנח מוזכרת תשובה זו, ושם כתב בשם הר"י דמהני גם אם עבר זמן גדול כל כך שתדע בברור שנדבק הקוץ לשם ונמס לגמרי. **תפג** כת"מ סי' קצו, כת"י פא' סי' שמח. הובאה בנחלת שבעה נוסח ודיני תנאים אחרונים, ובשר"ת ארבעה טורי אבן ס"ס ה. **א**. החרם מובא בהרחבה להלן סי' תתקלד, עי"ש ובהערות.

א. כ"כ הש"ך חו"מ קלג, יג והאריך בזה, ובתומים שם, ביאר טעם הדברים דרק לגנב ממש לא חשדינן דמירתת שמה יתפס ואנה יוליך את חרפתו, אבל למכור מה ששאל מאחרים חשדינן ליה. **תפא** כת"מ סי' תכט, כת"י פא' סי' שמו. המשך התשובות הקודמות מסי' תעט. **א**. ראה תוס' שבועות מו,ב ד"ה וספרא. **תפכ** כת"מ סי' רסו, כת"י פא' סי' שמח. כל התשובה בתשר"פ לר"י הזקן סי' קכו, ותורף הפסק בקצרה במרדכי שבועות ס"ס תשמו. **א**. באר"ז ח"א סי' שסב חילק בין נראה מבחוץ (היינו בולט מעט לחוץ) לאינו נראה מבחוץ, דדין חציצה שוה לדין טומאה בלועה,